

Pejlo

träning

Hej!

Det här träningshäftet ska du arbeta med efter att du har gjort den digitala diagnosen Pejlo Svenska årskurs 9.

Häftet består av två delar, LÄSA och SKRIVA. I den första delen LÄSA, får du tips på hur du kan bli bättre på att förstå och analysera texter. Du får även träna på att ge bra svar på läsförståelsefrågor.

I andra delen SKRIVA, får du först granska din egen text utifrån givna kriterier. Därefter får du konkreta tips på hur du kan förbättra den. Du kan även få inspiration från några elevtexter.

Längst bak hittar du en lista med ord som det är bra att ha pejl på.

Tänk på att läsa igenom instruktionerna innan du sätter igång. Se också till att du har tillgång till din kunskapsprofil från pejlo.se, utskriven eller att du är inloggad. Diskutera med din lärare om du är osäker på vad eller hur du ska göra.

Lycka till!

Innehållsförteckning

DEL 1: LÄSA

Lässtrategier	5
Läsförmågor	5
Att svara på rätt sätt	8
Inför läsförståelsen	9
Checklista	9
Texter och uppgifter	
1 <i>Konsten att döda zombies</i> av Linn	10
2 <i>Tjejer, dataspel och teknik</i> av Maria Wetterstrand	12
3 <i>Nätmobbingen är allas ansvar</i> av Johanna Nilsson och Lars Arrhenius	15
4 <i>Tal vid prisutdelningsceremoni</i> av Jason Diakité (Timbuktu)	19
5 <i>Tiggaren ger dig ett val och prövar dig som medmänniska</i> av Elisabeth Åsbrink	21
6 <i>Ett öppet brev till Beatrice Ask</i> av Jonas Hassen Khemiri	26
7 <i>Pälsen</i> av Hjalmar Söderberg	34
8 <i>Ur Etik och oändlighet</i> av Emmanuel Lévinas	40
9 Slutuppgift	41

DEL 2: SKRIVA

Utvärdera din text	42
Förbättra din text	44
Elevtexter	48
Texttyper	55

ORDLISTA

60

LITTERATURFÖRTECKNING

63

DEL 1

LÄSA

Introduktion

I den här delen av träningshäftet får du öva på att läsa, förstå och analysera texter. Först förklaras olika lässtrategier och när de är bra att använda.

Därefter hittar du information om de läsförmågor som mäts i nationella provet och får tips om hur du kan bli bättre på dem. Du får även råd om hur du svarar på ett bra sätt.

Slutligen får du öva din läsförståelse på ett antal texter och uppgifter.

När du går igenom svaren och jämför med facit kan du gärna jobba i par. Rätta varandras svar och diskutera olika svarsalternativ. Diskutera olika lässtrategier med varandra och dela med er av bra tips.

Lässtrategier

Det finns olika lässtrategier som du kan använda dig av för att få fram rätt svar. Vilken teknik som passar dig kan variera beroende på vilken text och genre det är. Testa dig fram och prova olika metoder.

Sökläsning – När du letar efter en särskild detalj i texten som t.ex. en siffra, ett namn eller en plats.

Översiktsläsning – När du behöver få en överblick av vad texten handlar om.

Djupläsning – När du svarar på frågor som kräver att du analyserar och reflekterar.

Läsförmågor

Det finns fyra olika läsförmågor som det är bra att förstå och att öva på. Läs igenom informationen om de olika förmågorna och jämför dem med varandra.

Hitta efterfrågad information

Uppgift: Du ska hitta specifik information i texten.

Strategi: Sökläsning

Alternativ 1: Läs frågorna först och sök därefter svaren i texten.

Alternativ 2: Läs texten först, sedan läser du frågorna.

Prova dig fram för att se vilket alternativ som fungerar för dig!

Bra att tänka på:

- Titta på rubriker, bilder och diagram för att få en överblick.
- Läs början på stycken för att hitta rätt i texten.

Dra enkla slutsatser

Uppgift: Du ska läsa "mellan raderna". Svaret finns inte alltid tydligt i texten utan du måste själv tänka ut vad du ska svara. Att dra enkla slutsatser kan även handla om att förstå ord i texten och vad de betyder.

Strategi: Översiktsläsning eller djupläsning

Bra att tänka på:

- Gör anteckningar i texten, markera meningar som du tycker är viktiga och där du tror svaret finns.
- Försök att se texten som en film. Det fungerar speciellt bra till berättande texter.
- Läs noggrant det stycke där du tror svaret finns.
- Titta i ordlistan (s. 60–62) och lär dig viktiga ord och begrepp.

Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera

Uppgift: Du ska sätta dig in i olika situationer, förstå texten, bearbeta budskapet, tolka och analysera författarens tanke med texten.

Till skillnad från att dra enkla slutsatser går det ut på att få en övergripande förståelse för hela texten. Fundera över vad författaren försöker säga.

Strategi: Djupläsning

Bra att tänka på:

- Markera frågeordet i frågan, t.ex. *vad*, *varför*, *vilka*, *hur*.
- Markera nyckelord, dvs. ord som är viktiga.
- Titta i ordlistan och lär dig viktiga ord och begrepp.

Granska och värdera innehåll, språk och textuella drag

Uppgift: Du ska kunna särskilja olika texttyper t.ex. brev, novell, krönika, artikel, reportage, insändare samt förstå viktiga begrepp och ord.

Du måste förstå varför en text är skriven på ett visst sätt samt kunna särskilja olika *bildspråk* och stilar.

Strategi: Djupläsning

Bra att tänka på:

- Lär dig de olika texttyperna (s. 55–59). Vad är typiskt för dessa?
- Titta i ordlistan och lär dig viktiga ord och begrepp.

Att svara på rätt sätt

Frågorna i häftet är grupperade i tre nivåer och indelade efter läsförmågor. En stjärna betyder att frågan är relativt lätt, två stjärnor lite mer utmanande osv. Du väljer själv om du vill fokusera på en läsförmåga eller att bara göra frågor på en viss nivå.

Bra att tänka på:

- När du ska svara på en fråga som ger tre stjärnor måste du vara extra tydlig.

Svara på frågan i två led: Först visar du att du förstår texten. Sedan väljer du ut exempel från texten som stärker ditt påstående. Titta exempelvis på fråga nummer 5 till texten "Konsten att döda zombies" (s. 10).

- När du ska svara på en fråga kan det vara bra att använda ord från frågan i ditt svar.

Exempel:

1 Vad är sjöhästen för typ av djur?

Svar: Sjöhästen är en fisk.

2 Hur skyddar sig sjöhästen från andra fiskar?

Svar: Sjöhästen skyddar sig från andra fiskar med hjälp av sitt hårda skal.

Markera de delar i texten som du kan använda dig av i svaret.

Inför läsförståelsen

Nu är det snart dags att börja med övningstexterna. Men först, titta på din kunskapsprofil på www.pejlo.se igen. Där får du en överblick över hur det gick på diagnosen. Till varje läsförmåga finns det förslag på vad just du behöver träna mer på.

Tips!

- Börja med att svara på frågorna själv.
- Jämför och diskutera svaren med en klasskamrat.
- Titta i facit och lägg till det du eventuellt har missat.
- Bocka av i checklistan när du är klar.

Checklista

Bocka av när du svarat rätt på alla förmågor och jämfört med facit.

Läsförmåga	Hitta efterfrågad information	Dra enkla slutsatser	Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera	Granska och värdera innehåll, språk och textuella drag
Texter				
Konsten att döda zombies				
Tjejer, dataspel och teknik				
Nätmobbingen är allas ansvar				
Tal vid prisutdelningsceremoni				
Tiggaren ger dig ett val och prövar dig som medmänniska				
Ett öppet brev till Beatrice Ask				
Pälsen				
Ur Etik och oändlighet				

Konsten att döda zombies

Publicerad på tjejkraft.se 12 oktober, 2013 by Linn

Igår var en stor dag för mig – jag fick äntligen börja spela det nya tv-spelet *The Last of Us*. Efter nästan ett år av väntan har det släppts, och jag var dessutom tvungen att vänta på en ny hårddisk till mitt playstation innan jag kunde skaffa spelet! Otålig och förväntansfull satt jag alltså där på en lördagskväll och spelade till klockan två på natten – och det var värt all väntan. För er som inte hört talas om *The Last of Us* innan, så handlar det om en man vid namn Joel och fjortonåriga Ellie, som måste ta sig igenom en värld där människor blivit smittade av ett zombieliknande virus, eftersom Ellie kan vara nyckeln till att hitta ett botemedel. Att en cool ung tjej är en av huvudrollerna gör det ännu roligare att spela!

Men det var inte bara faktumet att spelet var fantastiskt välgjort som gjorde mig så glad. Det var det att jag, för första gången i mitt liv, inte mest satt bredvid och tittade på. Jag har alltid älskat att vara med när folk spelar bra spel; det är som att titta på en riktigt spännande film, och samtidigt få vara med och påverka. Att få peka ut skatter eller redskap som den som spelar inte lägger märke till. Vara med och lösa gåtor eller pussel av olika slag. Men nu var det alltså jag som skulle gå runt och skjuta på infekterade zombies, och smyga upp bakom fiender för att komma vidare. Och jag kan väl konstatera att jag inte är någon naturbegåvning när det kommer till att hantera playstationkontroller – att jag faktiskt fick iväg ett skott i rätt riktning (eller alls) hörde till ovanligheterna, och min spelkaraktär lyckades jag döda oräkneliga gånger. Men det gör ingenting, för nästa helg smäller det igen, och då kommer jag att vara lite bättre än igår!

Spelar ni några spel, och i så fall, vilka är favoritspelen?

Hitta efterfrågad information

1 Hur gammal är Ellie i *The Last of Us*? ★

2 På vilken tv-spelskonsol spelar Linn *The Last of Us*?

Ringa in rätt svar. ★

- A Xbox 360
- B Nintendo wii
- C Playstation

Dra enkla slutsatser

3 Hur skilde sig spelupplevelsen för Linn när hon spelade *The Last of Us* jämfört med andra spel?

Ringa in rätt svar. ★★

- A Hon spelade själv för första gången.
- B Hon spelade till klockan två på natten.
- C Hon fick skjuta på infekterade zombies.

Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera

4 Hur ser Linn på sin egen spelbegåvning?

Ringa in rätt svar. ★★

- A Hon känner sig som en naturbegåvning.
- B Hon känner att hon utvecklats mycket.
- C Hon känner att hon har mycket att lära.

Granska och värdera innehåll, språk och textuella drag

5 Är Linns inställning till *The Last of Us* främst positiv eller negativ? Stöd din åsikt med minst två exempel. ★★★

Sanoma Utbildning

Postadress: Box 30091, 104 25, Stockholm

Besöksadress: Alströmergatan 12, Stockholm

Hemsida: www.sanomautbildning.se

E-post: info@sanomautbildning.se

Order/läromedelsinformation

Telefon: 08-587 642 10

Telefax: 08-587 642 02

Redaktion: Per Olsson, Sandra Sunnegårdh

Granskare: Susanne Risberg

Grafisk form: Kurppa Hosk, Petra Meyer Linderoth

Pejlo träning Svenska åk 9

ISBN 978-91-523-3301-3

Första upplagan

Första tryckningen

 Kopieringsförbud!

Detta verk är skyddat av lagen om upphovsrätt. Kopiering, utöver lärares rätt att kopiera för undervisningsbruk enligt Bonus-Presskopias avtal, är förbjuden. Sådant avtal tecknas mellan upphovsrättsorganisationer och huvudman för utbildningsanordnare, t.ex. kommuner/universitet. För information om avtalet hänvisas till utbildningsanordnarens huvudman eller Bonus-Presskopia. Den som bryter mot lagen om upphovsrätt kan åtalas av allmän åklagare och dömas till böter eller fängelse i upp till två år samt bli skyldig att erlägga ersättning till upphovsman/rättsinnehavare.

Tryck: Livonia Print, Lettland 2015